

With the development of the Internet, there is now a huge amount of Internet resources for both language teachers and their students. Thus, learning a foreign language can be very interesting and exciting. Watching movies in English is one of the most enjoyable methods of learning it.

Оксана Володимирівна Надточій – студентка I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Юлія Ігорівна Самойлова** – старший викладач
кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРО ВАРІАТИВНІСТЬ ПРАВОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТАХ НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН (НА ПРИКЛАДІ ЛІХТЕНШТЕЙНУ)

Варіативність є способом існування та функціонування мовних одиниць. Варіативність німецької юридичної термінології є особливо важливою і цікавою для перекладачів, оскільки часто призводить до неочікуваних труднощів при виконанні юридичного перекладу. Необхідно враховувати особливості юридичної термінології залежно від національного варіанту німецької мови. Так, українські юридичні терміни можуть мати різні еквіваленти при перекладі в національних варіантах німецької мови права Австрії, Німеччини, Швейцарії, Ліхтенштейну, Люксембургу. Наприклад, термінам «зобов'язання», «зобов'язальне право» в правовій системі Федеративної республіки Німеччина відповідають німецькі еквіваленти *Schuld, Schuldrecht*, а в швейцарському варіанті німецької мови відповідно *Obligation, Obligationsrecht*; поняття «спадок» в ФРН передається словами *Erbe, Erbschaft*, в австрійському варіанті – *Verlassenschaft*. Ми розглянемо деякі аспекти юридичної термінології Ліхтенштейну на прикладі договору доручення у порівнянні з правовою системою ФРН.

Договір доручення є юридичним документом, який фіксує юридичні факти, а саме факти волевиявлення суб'єктів права. Даний документ, складений німецькою мовою в Ліхтенштейні, називається *Mandatsvertrag*. В Німеччині договір доручення традиційно називають *Auftragsvertrag*. Зазвичай в юридичних текстах присутня тавтологічна когезія, тобто повторення в кожній наступній фразі одного і того ж іменника. Оскільки предметом договору, який ми розглядаємо, є доручення, то цей іменник повинен неодноразово зустрічатися в тексті договору. В німецькому договорі дорученні вживається лексема *Auftrag*, а в договорі дорученні Ліхтенштейну – іменник *Mandat*. Однак сторони договору мають традиційні позначення: *Auftraggeber* (довіритель) та *Beauftragter* (уповноважена особа). Лексема *Auftrag* є кореневою в обох іменниках.

Стиль юридичного документу не допускає використання фразеологізмів, неологізмів, повсякденних виразів. Термінологія договору суто юридична. Договір формулюється чітко, ясно, однозначно, він виключає будь-яку двозначність, має, як і будь-який юридичний документ, клішовану форму. Стандартні звороти, кліше, структурно-композиційні особливості є результатом внутрішньомовного відбору, використання тих структурно-стилістичних можливостей мови, які найкраще відповідають задачам, які стоять перед договором дорученням. Мовні засоби, які оформлюють юридичні тексти, належать до канцелярського різновиду письмової літературної норми. Характерна особливість даного стилю – велика кількість канцелярських кліше. При позначенні сторін договору використовується канцеляризм «надалі іменується» (*nachfolgend genannt, im Folgenden genannt*). У документі Ліхтенштейну використовується варіант *im Nachstehenden (Auftraggeber/Beauftragter) genannt*. В юридичних документах Німеччини прислівник *nachstehend* використовується досить рідко, в основному для того, щоб указати, що деяка згадана тут інформація більш детально буде висвітлена нижче.

«Уповноважена особа бере на себе обов'язок згідно з інструкціями довірителя чи третіх осіб» (в оригіналі *Der Beauftragte übernimmt Verpflichtungen laut Instruktionen des Auftraggebers oder Drittpersonen*). Ми звернули увагу на слова *Instruktionen* та *Drittpersonen*. В юридичних документах Німеччини традиційно вживається німецький іменник *Anweisungen* (інструкції). Запозичена лексема *Instruktionen* є лексикографічно запозиченою та займає в синонімічному ряду четверте або п'яте місце. В документі використано німецьке, а не англійське слово, інакше б воно мало іншу орфографію – *Instruction*. В жодному юридичному документі Німеччини не зустрічається іменник *Drittpersonen*. Для позначення третіх осіб використовується або словосполучення *dritte Personen*, або субстантивованій порядковий числівник *Dritte*. В електронному словнику німецької мови лексема *Drittpersonen* фіксується з поміткою «використовується переважно в Швейцарії». Як бачимо, швейцарський варіант вживання проник і в юридичний документ Ліхтенштейна.

«За розпорядженням замовника призначається уповноважена особа» (в оригіналі *Auf Weisung des Auftraggebers wird der Beauftragte bestellt*). Для передачі фрази «за розпорядженням» в німецьких правових документах використовується словосполучення *auf Anordnung*. В правовому документі Ліхтенштейну застосовано словосполучення *auf Weisung*. Важливо підкреслити, що словосполучення зафіксовано в електронних словниках, але займає дев'яте-десяте місце серед інших варіантів.

У реченні *Der Auftraggeber anerkennt hiermit seine persönliche Verpflichtung zur Bezahlung des Honorars* варто звернути увагу на іменник *Honorar*. Взагалі, гонорар – це грошова винагорода в області літератури,

науки чи мистецтва. В договорі-доручення мова йде про виплати за членство в адміністративній раді. Ця функція не пов'язана ні з літературою, ні з мистецтвом, ні з наукою. Звісно, варто було б вжити слово *Entschädigung*, яке традиційно вживається в усіх німецьких документах.

Таким чином, ми проаналізували вживання лише окремих лексем німецької правової мови Німеччини та Ліхтенштейну на прикладі договору доручення. Юридична термінологія юридичних документів Ліхтенштейну не часто є предметом лінгвістичного дослідження, тому необхідно продовжувати роботу над вивченням німецьких юридичних документів Ліхтенштейну та їх співвідношенням з німецькомовними документами, складеними в Німеччині, що дасть змогу краще зрозуміти особливості варіативності німецької мови.

Алекс Нуссйр – студент II курсу Медичного інституту Сумського державного університету

Науковий керівник: Людмила Миколаївна Яременко – старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян Сумського державного університету

МОВА МІСТА-МІЛЬЙОННИКА В ІНТЕРКОМУНІКАЦІЇ ЛІКАРЯ ОЛЕГА ВОЛИКА

Інтерпрофесійна комунікація креативного сучасного професіонала, зокрема лікаря, все більш активно реалізовується у такій площині, як художні твори малих форм – оповіданнях, що з'являються періодично на сторінках регіональних видань. Об'єктом нашого наукового інтересу стало одне із перших оповідань лікаря-терапевта з м. Дніпропетровська (нині Дніпра) Олега Волика, чия письменницька діяльність розпочалася в 1994-95 р. р., на сьогодні він член Спілки письменників України (з 2000 р.), презентує наукову фантастику (в першу чергу медико-біологічні експерименти), історичні розвідки тощо. Актуалізує обрану тему в прагматичному діловому світі той факт, що дипломований лікар звертається до ідеї безсмертності людини, реалізує свої письменницькі інтенції у жанрі фантастики. Серед творів – «Сарій», «Запорозька магія» (1992 р.), «Не втрачай свій оберіг» (1993 р.), «Психоскопічна історія» (1994 р.), «Клію і Фантаз» та «Вулканалії» (1996-97 рр.), «Разом з магами і характеристиками» (1998 р.). У 2002 р. вийшла збірка фантастичних новел «В інтересах містера Ейч Джі» й т.ін.

Нас – майбутніх медиків-читачів, зацікавило оповідання доктора-терапевта О. Волика «Одного разу в Дніпропетровську» [1], – наче у твір «увірвалося» життя великого міста, зокрема зі звичною нам мовою студентства в особі «просунутого» студента Ігоря – «поета у фізиці», який